

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 731/2017
30.11.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ обоје из ... и ВВ из села ..., чији је пуномоћник Зоран Стаменковић адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство одбране - ВП, ВП и ВП, коју заступа Војно правобранилаштво - Одељење у Нишу, ради накнаде штете по основу дискриминације, одлучујући о ревизијама тужиоца АА и тужене изјављеним против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2780/16 од 01.12.2016. године, у седници већа одржаној дана 30.11.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване ревизије тужиоца АА и тужене изјављене против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2780/16 од 01.12.2016. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Врању ПП 145/16 од 28.09.2016. године, ставом првим изреке, утврђено је да је Закључком Владе Републике Србије 05 бр. 401-161/2008 од 17.01.2008. године, којим су обезбеђена средства ради исплате новчане помоћи ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији седам неразвијених општина (Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље), повређено начело једнаких права и обавеза, чиме је извршена дискриминација на основу места пребивалишта ратних војних резервиста са пребивалиштем на територији свих осталих општина које нису наведене у Закључку Владе Републике Србије од 17.01.2008. године, а тиме и овде тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из села ..., као учесника рата 1999. године. Ставом другим изреке, обавезана је тужена Република Србија - Министарство одбране - ВП, ВП и ВП да тужиоцима по основу нематеријалне штете због дискриминације исплати износ од по 50.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде под претњом извршења. Ставом трећим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности суда. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима на име трошкова парничног поступка исплати

износ од 136.300,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења па до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2780/16 од 01.12.2016. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Вишег суда у Врању П1 145/16 од 28.09.2016. године у првом и другом ставу изреке у односу на тужиоце ББ из ... и ВВ из Ставом другим изреке, преиначена је иста првостепена пресуда у ставу првом и ставу другом изреке у односу на тужиоца АА из ..., и у ставу четвртом изреке, тако да гласи:

„**ОДБИЈА СЕ** тужбени захтев тужиоца АА из ... да се утврди да је Закључком Владе Републике Србије 05 бр. 401/161/2008 од 17.01.2008. године, којим су обезбеђена средства ради исплате новчане помоћи ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији седам неразвијених општина (Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље) повређено начело једнаких права и обавеза, чиме је извршена дискриминација на основу места пребивалишта ратних војних резервиста са пребивалиштем на територији свих осталих општина које нису наведене у Закључку Владе Републике Србије од 17.01.2008. године, а тиме и овде тужиоцу АА, и да се тужена Република Србија обавезе да му по основу нематеријалне штете због дискриминације исплати износ од 50.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до исплате, као и трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена Република Србија да тужиоцима ББ из ... и ВВ из села ..., на име накнаде трошкова парничног поступка, плати износ од 77.250,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате, док се **ОДБИЈА** захтев наведених тужилаца за исплату законске затезне камате на износ досуђених трошкова за период од дана пресуђења - 28.09.2016. године па до извршности пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац АА из ... да туженој Републици Србији на име трошкова парничног поступка плати износ од 2.000,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде.“

Против правноснажне пресуде донете у другом степену ревизије су благовремено изјавили тужилац АА, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, и тужена због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о основаности изјављених ревизија, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“, број 72/11 ... 55/14-ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да ревизије нису основане.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Ревизијом тужиоца АА, изјављеном и због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињених у другостепеном поступку, изричито се не означава одредба Закона о парничном поступку коју другостепени суд није применио, или је погрешно применио, и да је то утицало или могло утицати на правилност одлуке о жалби тужиоца. Нису основани ревизијски наводи тужене о ненадлежности вишег суда за поступање у овом спору, у смислу члана 23. став 1. тачка 7. Закона о уређењу судова, и погрешној примени члана 194. ЗПП. Тужба, којом су тужиоци тражили утврђење да су дискриминисани доношењем Закључка Владе Републике Србије од 17.01.2008. године, не садржи захтев за утврђење чињеница, већ захтев за утврђење дискриминације, који је постављен у складу са одредбама Закона о забрани дискриминације, односно захтев за заштиту права личности из члана 194. став 4. ЗПП. Граматичким тумачењем члана 23. став 1. тачка 7. Закона о уређењу судова којим је прописана надлежност виших судова за суђење у првом степену „у споровима за заштиту од дискриминације и злостављања на раду“, произилази да су виши судови стварно надлежни да суде спорове за заштиту од дискриминације, без обзира да ли је учињена на раду или ван рада, за разлику од спорова за заштиту од злостављања које виши судови суде само ако је злостављање извршено на раду.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били учесници рата од 24.03.1999. године до 24.06.1999. године, као припадници резервног састава Војске Југославије. Тужиоцима ББ и ВВ није исплаћена накнада за учешће у рату (ратне дневнице), нити су они то право остварили у судском поступку. Тужилац АА је у судском спору остварио право на ратне дневнице и оне су му исплаћене. Закључком Владе Републике Србије 05. бр. 401-161/2008-1 од 17.01.2008. године одлучено је да ће се део средстава, остварених током 2007. године у поступку приватизације, пренети на посебне рачуне неразвијених општина (Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље) као социјална помоћ угроженом становништву и расподелити по критеријумима које ће сачинити заједничка Комисија састављена од представника локалне самоуправе и штрајкачког одбора ратних војних резервиста. Тим Закључком је предвиђено да ће право на добијање новчане помоћи стећи сваки ратни војни резервиста са пребивалиштем у наведеним општинама који достави правноснажну пресуду на основу одрицања од тужбеног захтева пред надлежним судовима против Републике Србије ради исплате накнаде, као и писмену изјаву да по том основу нема даљих потраживања према држави.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, о тужбеним захтевима у овом спору одлучено је правилном применом материјалног права.

Одредбом члана 21. Устава Републике Србије прописано је да су пред Уставом и законом сви једнаки, као и да је забрањена свака дискриминација по

било ком основу, уз ограничење да се дискриминацијом не сматрају посебне мере које Република Србија може увести ради постизања пуне равноправности лица или групе лица која су у суштински неједнаком положају са осталим грађанима. Општа забрана дискриминације предвиђена је и чланом 1. Протокла 12. уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Закључком Владе Републике Србије од 17.01.2008. године неоправдано су привилеговани ратни војни резервисти са пребивалиштем на територији неке од општина наведених у том Закључку, у односу на ратне војне резервисте са пребивалиштем на територији свих других општина. Иако је наведеним Закључком предвиђено да ће се издвојена новчана средства исплаћивати као социјална помоћ, евидентно је да се заправо ради о исплати ратних дневница јер ратни војни резервисти нису били дужни да приложе ниједан доказ о свом имовном стању, односно социјалној угрожености, али је зато исплата била условљена одрицањем од тужбеног захтева којим је тражена исплата ратних дневница. Тужиоци ББ и ВВ су такође ратни војни резервисти који су учествовали у ратним сукобима изазваним агресијом држава чланица НАТО пакта од краја марта до почетка јуна 1999. године. По том основу овим тужиоцима припада право на накнаду (ратне дневнице) у складу са тада важећим Правилником о накнади путних и других трошкова у Војсци Југославије, које нису остварили ни добровољном исплатом, нити у судском поступку, а на основу предметног Закључка Владе Републике Србије то право не могу остварити јер немају пребивалиште на територији неке од седам општина наведених у том акту. Тужена није доказала постојање разлога да донетим Закључком ратне војне резервисте који нису остварили право на исплату ратних дневница и немају пребивалиште на територији неке од општина наведених у Закључку, у погледу њихове исплате, стави у неравноправан положај са ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији означених општина којима је по том Закључку вршена исплата ратних дневница. На изложени начин тужиоцима ББ и ВВ проузрокована је нематеријална штета - душевни болови због повреде права личности (дискриминације), изражене кроз осећај неправде, неравноправности и подређености, што оправдава правичну новчану накнаду у износу који је досуђен правилном применом члана 200. Закона о облигационим односима.

Тужилац АА је, по сопственој тврдњи, у судском поступку остварио право на ратне дневнице које му је тужена, у извршењу обавезе из извршне судске одлуке, исплатила. Због тога се овај тужилац не налази у истом положају као ратни војни резервисти са пребивалиштем на територији општина наведених у Закључку Владе Републике Србије од 17.01.2008. године, јер је исплата ратних дневница по том акту вршена резервистима којима оне нису исплаћене, односно резервистима чији су тужбени захтеви за исплату дневница одбијени правноснажном пресудом на основу одрицања. Из тог разлога, у односу на тужиоца АА није дошло до дискриминације, у смислу члана 21. Устава Републике Србије - тужилац је остварио право на дневнице и оне су му исплаћене, па зато не може бити дискриминисан означеним Закључком Владе Републике Србије на

основу којег је вршена исплата ратних дневница оним ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији општина наведених у Закључку који то право нису остварили, ни добровољном исплатом нити у судском поступку. Непостојање дискриминације тужиоца АА чини неоснованим и његов тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете.

Имајући изложено у виду, нису основани ревизијски наводи тужиоца АА и тужене о погрешној примени материјалног права, као и наводи ревизије тужиоца о недостацима утврђеног чињеничног стања - да су по Закључку Владе Србије на име дневница исплаћивани знатно виши износи од оних који су њему исплаћени, јер ту чињеницу до закључења главне расправе тужилац није учинио ни вероватним.

О трошковима поступка одлучено је правилном применом чланова 153. и 154. ЗПП.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић